

10.2.7 Dorpsperspectief Leimuiden

10.2.7.1 Tussen dijk en Drecht, tussen vroeger en verder

Leimuiden – qua inwoneraantal het op één na grootste dorp van de gemeente Kaag en Braassem – ligt van oudsher op een kruispunt van wegen en water.

Belangrijke ingrediënten in haar vroege ontstaansgeschiedenis zijn onder meer de Drecht, de Herenweg, een houten kapel en de officiële oorkonde omstreeks 1040/1063 (!) waarin ‘Liethemuthon’ voor het eerst wordt genoemd.

De term die tijdens de Dorpentoer het vaakst voorbijkwam: “ons kent ons”. Tezamen met “het sociale, het centrale en de verbinding” – maakt dat het volgens velen “prettig wonen” is in het groenblauw.

	Woningbouwontwikkeling		Uitbreiding bedrijventerrein Drechthoek II
	Herontwikkeling Connexion-terrein		Oplossing voor zwaar landbouwverkeer
	Herontwikkeling Boot Beton-terrein		Verplaatsen verenigingen en woningbouw Grietpolder
	Impuls dorpshart		
	Zichtbaarheid en openheid van het water en landschap		

10.2.7.2 Bebouwing

De uiterste noordoostelijke hoek van de gemeente Kaag en Braassem kent een geschiedenis van beweging en verandering die – net als de nabijgelegen dorpen Woubrugge en Rijnsaterwoude – teruggaat tot de ontginning van ruig veenmoeras.

In vrijwel alle polders begon het aanbrengen van cultuur met akkerbouw, daarna volgde weidebouw, uitvening en uiteindelijk de droogmakerijen zoals die het oostelijk deel van Kaag en Braassem kenmerkt. Het zijn deze diepe grotendeels noord-zuid-polders en hoge dijken die zorgen voor het open karakter van de omgeving dat wordt gekoesterd door vele van haar bewoners.

Wat Leimuiden – dat ooit kortstondig bij de provincie Noord-Holland hoorde – enigszins uniek maakt, is haar strategische, “centrale” ligging: het ‘langgerekte streekdorp’ was een voorname stop op de binnenlandse (vaar)routes tussen Amsterdam en Rotterdam. Het is dus niet geheel toevallig dat in (of in de buurt van) Leimuiden een Tolbrug, de Ringvaart, de N207, de A4 en A44 verschenen.

De bebouwde omgeving is de afgelopen jaren flink veranderd. Er kwam een dorpshaven, nieuwe appartementen in het dorpshart, een Integraal Kindcentrum (IKC), Leimuiden-West en er zijn ontwikkelingen in de Grietpolder. Eventuele toekomstige woningbouw zou logischerwijs verder westwaarts kunnen plaatsvinden, tussen de Drecht en Ringvaart. En anders wel door verdichting of herontwikkelingen op bijvoorbeeld het Connexion- of Boot Beton-terrein. In oostelijke richting wordt al een aantal jaren gedacht aan uitbereiding van het bedrijventerrein Drechthoek.

10.2.7.3 Ruimtelijke uitdagingen

Of bovenstaande ontwikkelingen echter kunnen plaatsvinden, is deels afhankelijk van de N207. Betere ontsluiting en aansluiting op deze provinciale weg – met sluip- en landbouwverkeer een traditioneel thema in Leimuiden – lijkt gewenst. Net als de overlast die Schiphol veroorzaakt. Hiermee raken we aan een welbekend fenomeen, namelijk ruimtegebrek. Ook in Leimuiden wordt het eerst keuzes maken, daarna passen en meten.

Het volgende valt op in Leimuiden:

- het dorp heeft naar verhouding veel ‘bovendorpse voorzieningen’, maar mensen uit het dorp maken zich zorgen over de instandhouding van deze “basisvoorzieningen” en “de middenstand”;
- men wil dat er meer ruimte komt voor de auto (zie hierboven + parkeerplaatsen), maar ook dat wandelaars en fietsers prioriteit krijgen – bij voorkeur op zo’n manier dat er meer verbinding komt met de landelijke omgeving;
- relatief veel aandacht voor het om kunnen gaan met klimaatverandering (gescheiden stelsel in de riolering, afwatering op en langs de wegen, etc.) – wat een terechte zorg is vanwege de bovengemiddelde mate van verstedelijking;
- het streven om het landschap rondom Leimuiden zoveel mogelijk open en “rustig” te houden komt overeen met de wens van veel mensen (waarvan een deel zich zorgen maakt vanwege de mogelijke komst van windturbines);

- op het woningdossier zien we dezelfde wensen als in vrijwel alle andere dorpen (voor lokale starters en senioren, hoogbouw tot maximaal drie lagen) en de eerste signalen dat men bereid is bepaalde woonruimte/voorzieningen te delen.

10.2.7.4 Karakter

Op veel sociale dossiers – zoals bewegen, overgewicht, gezondheid, veerkracht en eenzaamheid – liggen de cijfers van Leimuiden rond het gemeentelijk gemiddelde. Verder toont het maatschappelijk gezicht van Leimuiden – het mag geen verrassing heten – veel gelijkenissen met Jacobsvoude-broeders Woubrugge en Rijnsatervoude: men kijkt naar elkaar om. (Hoogmade heeft een ander soort sociaal karakter, meer collectiever van aard.)

De laatste jaren is er ruimtelijk veel veranderd, maar het sociaal-maatschappelijke karakter wordt al lang als “levendig” bestempeld. Zo heeft het Oranje-comité de toch al drukke evenementenagenda aangevuld met het Havenfeest. De Kleine Oase is al decennialang een begrip in het kader van zelforganisatie. De vestiging van de Herenboeren aan de Drecht is een succes en S.V. Kickers ‘69 en T.V. Leimuiden kijken met een brede blik (meer dan alleen voetbal of tennis) naar de omgeving waar ze ontstonden.

10.2.7.5 Sociaal-maatschappelijke uitdagingen

Het was moeilijk om eensgezinde Leimuidense lijnen te vinden binnen de sociaal-maatschappelijke vraagstukken (naast algemene uitdagingen als vergrijzing en de toename van eenzaamheid). De volgende geluiden kwamen geregeld terug:

- het sentiment dat “alles gebeurt in de Veen” en “Leimuiden ondergeschikt is aan Roelofarendsveen” kwam tijdens de avond een aantal keren naar voren;
- vanwege alle nieuwbouw is er sprake van “vermenging”, maar daardoor ook een zekere “verloedering” onder “specifieke groepen” (een fenomeen dat overigens ook in andere dorpen werd benoemd en verklaard kan worden uit de culturele esthetische binding van de mensen met het dorp – een schoon, opgeruimd en mooi dorp veroorzaakt emotionele tevredenheid en trots);
- de Gezonde Buurt in Leimuiden (zie kader) is een recente impuls geweest, maar mensen zijn nog altijd op zoek naar meer groen en ontmoetingen (inclusief elkaar begroeten en aanspreken op minder gewenst gedrag);
- het samenvoegen van de scholen leidt over het algemeen tot positieve reacties, want er is meer verbinding tussen de kinderen onderling;
- er is “meer afstand onderling” en de “historische kern” en Leimuidense identiteit staan onder druk – kan Leimuiden “een blijvende parel” zijn?

10.2.7.6 Gezonde Buurt

De hekken van het sportpark open, de hele week door, voor iedereen – lid dan wel niet lid. En als het even kan, een mooie, groene verbinding met de omgeving. Ter bevordering van een sociale, inclusieve, gezonde gemeenschap en de biodiversiteit.

In essentie was dat de missie van Gezonde Buurt Leimuiden begin 2024. Nu – medio 2025 – zijn de grenzen van het sportpark van S.V. Kickers '69 opgesierd met onder meer “een avontuurlijke boszone”, een sporttoestel en is er een hondenlosloopzone gerealiseerd. Verder zoekt men de verbinding met een nieuwe speelplek bij de tennisvereniging Leimuiden en de speel- en sportlocaties bij IKC De Lei, waaronder het aldaar gelegen Tiny Forest.

Gezonde Buurt is een ander voorbeeld waarin de gemeente een samenwerkende rol (blauw) kiest en zichzelf – voor zover dat kan – als gelijkwaardige partner opstelt, zonder daarbij bepaalde (wettelijke) verantwoordelijkheden/eigenaarschap uit de weg te gaan. Wat heeft geholpen bij de realisatie van dit project is de lokale ervaring met en het gedachtegoed van de koppeling tussen het ruimtelijke en sociale domein.

Buiten het gemeentehuis wordt deze koppeling vaak als een volstrekt normale gang van zaken gezien. Op het Westeinde wordt er gelukkig ook steeds vaker op die manier gedacht en gewerkt. De volgende logische stap in Leimuiden lijkt: wat wil de gemeenschap zelf doen, los en onafhankelijk van de gemeente?